

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความต้องการ ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและครอบครัวในการดูแล ด้าน กาย จิต และสังคม จากทีมเยี่ยมบ้าน โรงพยาบาลแม่ข่าย ในเขตอำเภอแม่ข่าย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 ราย โดยแบ่งเป็น ข้อมูลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัวระยะแรก (ป่วยน้อยกว่า 2 ปี) ข้อมูลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัวระยะเรื้อรัง (มากกว่า 2 ปี) อย่างละ 24 รายโดยข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ร่างกายซีกอ่อนแรงของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ระยะเวลาการเจ็บป่วย ภาวะแทรกซ้อนของการป่วย ความเกี่ยวข้องระหว่างผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัว และความรับผิดชอบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (เฉพาะอายุ รายได้ ระยะเวลาที่ป่วย) ข้อมูลดังกล่าวเสนอไว้ในตารางที่ 1, 2, 3 และ 4

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความต้องการของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1. ข้อมูลระดับความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัว ระยะแรก ข้อมูลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัวระยะเรื้อรัง โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกาย จิตใจ และสังคม

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 ราย โดยแบ่งเป็นข้อมูลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัวระยะแรก ข้อมูลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัวระยะเรื้อรัง ได้แก่ ความต้องการด้านกาย ความต้องการด้านจิต ความต้องการด้านสังคม และความต้องการด้านอื่น ๆ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เสนอไว้ในตารางที่ 5, 6, 7 และ 8

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและครอบครัว ในระยะแรก

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในระยะแรก จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย ระยะเวลาที่เป็น สภาพร่างกาย และภาวะแทรกซ้อน

	ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ:	หญิง	6	50
	ชาย	6	50
อายุ:	41 - 60 ปี	8	66.67
	60 ปีขึ้นไป	4	33.33
สถานะภาพสมรส:	คู่	4	33.33
	โสด	0	0
	หม้าย หย่า / แยกกันอยู่	8	66.67
ศาสนา:	พุทธ	12	100
อาชีพ:	ไม่ได้ทำงาน	11	91.67
	ค้าขาย	1	8.33
ระดับการศึกษา:	ไม่ได้เรียนหนังสือ	6	50
	ประถมศึกษา	6	50
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน:	0 - 3,000 บาท	11	91.67
	3,001 - 6,000 บาท	1	8.33

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ระยะเวลาป่วย:	ต่ำกว่า 6 เดือน	5	41.67
	6 เดือน – 1 ปี	4	33.33
	1 ปี – 1 ปี 6 เดือน	2	16.67
	1 ปี 6 เดือน – 2 ปี	1	8.33
สภาพร่างกาย:	อ่อนแรงซีกซ้าย	3	25
	อ่อนแรงซีกขวา	9	75
ภาวะแทรกซ้อน:	มี	1	8.33
	ไม่มี	11	91.67

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง แบ่งเป็นเพศหญิง และชาย จำนวนเท่า ๆ กัน คือ 6 คนมีอายุเฉลี่ย 61.91 ± 5.11 ปี โดยมีช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.67 ที่เหลือมีอายุมากกว่า 60 ปี สถานะภาพส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 เป็นหม้าย หย่า / แยกกัน อยู่ และทุกคน (ร้อยละ 100) นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 91.67 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้ทำงาน หลังการป่วย มีเพียงร้อยละ 8.33 เท่านั้นที่ทำงานในอาชีพค้าขาย และผู้ป่วยฯ ไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 50 และอีกร้อยละ 50 เรียนหนังสือในระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ย $1,046 \pm 54.26$ บาท โดยอยู่ในช่วง 0 - 3,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 91.67 มีเพียงร้อยละ 8.33 เท่านั้นที่มีรายได้อยู่ในช่วง 3,001 - 6,000 บาท และระยะเวลาป่วยเฉลี่ยอยู่ที่ 9.33 ± 2.04 เดือน โดยร้อยละ 41.67 ป่วยอยู่ในช่วงต่ำกว่า 6 เดือน ส่วนสภาพร่างกายส่วนใหญ่อ่อนแรงซีกขวา (ร้อยละ 75) และร้อยละ 91.67 ไม่มีภาวะแทรกซ้อน

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของครอบครัว (ผู้ดูแล) ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในระยะแรก จำแนกตามเพศ อายุเฉลี่ย สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ รายได้เฉลี่ย ความเกี่ยวข้องกับผู้ป่วย และความรับผิดชอบดูแล

	ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ:	หญิง	6	50
	ชาย	6	50
อายุ:	ต่ำกว่า 20 ปี	1	8.33
	20 – 40 ปี	3	25
	41 – 60 ปี	3	25
	60 ปีขึ้นไป	5	41.67
สถานะภาพสมรส:	คู่	9	75
	โสด	0	0
	หม้าย หย่า / แยกกันอยู่	3	25
ศาสนา:	พุทธ	12	100
	คริสต์	0	0
อาชีพ:	ไม่ได้ทำงาน	4	33.33
	ค้าขาย	2	16.67
	รับจ้าง	4	33.33
	แม่บ้าน	1	8.33
	เกษตรกร(ทำนาทำสวน)	1	8.33
ระดับการศึกษา:	ไม่ได้เรียนหนังสือ	2	16.67
	ประถมศึกษา	8	66.67
	มัธยมศึกษา 1-3	2	16.67

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน: 0 – 3,000 บาท	4	33.33
3,001 – 6,000 บาท	7	58.33
6,001 – 9,000 บาท	1	8.33
เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย:		
สามี/ภรรยา	5	41.67
ลูก	3	25
พี่น้อง	2	16.67
พ่อ/แม่	1	8.33
เพื่อนบ้าน	1	8.33
ความรับผิดชอบดูแล: คนเดียว	6	50
มีคนช่วยผลัดเปลี่ยน	6	50

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วย โรคหลอดเลือดสมอง เป็นเพศหญิง และเพศชายจำนวนเท่า ๆ กัน คือ 6 คน มีอายุเฉลี่ย 49.83 ± 9.43 ปี โดยมีช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 41.67 สถานะภาพส่วนใหญ่ร้อยละ 75 คือ สถานะภาพคู่ และทุกคนนับถือศาสนาพุทธ มีผู้ที่ไม่ได้ทำงาน และทำงานอาชีพรับจ้างในอัตราส่วนเท่า ๆ คือร้อยละ 33.33 ส่วนใหญ่เรียนหนังสือในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีรายได้เฉลี่ย $3,565 \pm 46.28$ บาท โดยอยู่ในช่วง 3,001 - 6,000 บาท ส่วนความเกี่ยวข้องกับผู้ป่วยพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.67 เป็นสามีและภรรยา และความรับผิดชอบในการดูแลพบว่าร้อยละ 50 ดูแลรับผิดชอบคนเดียว

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและครอบครัว ในระยะเรื้อรัง

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในระยะเรื้อรัง จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย ระยะเวลาที่เป็นสภาพร่างกาย และภาวะแทรกซ้อน

	ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ:	หญิง	5	41.67
	ชาย	7	58.33
อายุ:	41 – 60 ปี	2	16.67
	60 ปีขึ้นไป	10	83.33
สถานะภาพสมรส:	คู่	5	25
	โสด	0	0
	หม้าย หย่า / แยกกัน	7	75
ศาสนา:	พุทธ	12	100
อาชีพ:	ไม่ได้ทำงาน	12	100
ระดับการศึกษา:	ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	33.33
	ประถมศึกษา	8	66.67
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน:	0 - 3,000 บาท	11	91.67
	3,001 - 6,000 บาท	1	8.33

ตารางที่ 3 (ต่อ)

	ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ระยะเวลาป่วย:	มากกว่า 2 ปี - 5 ปี	4	33.33
	มากกว่า 5 ปี - 10 ปี	6	50
	มากกว่า 10 ปี	2	16.67
สภาพร่างกาย:	อ่อนแรงซีกซ้าย	4	33.33
	อ่อนแรงซีกขวา	8	66.67
ภาวะแทรกซ้อน:	มี	10	83.33
	ไม่มี	2	16.67

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เป็นเพศหญิง จำนวน 5 คน และเพศชายจำนวน 7 คน คิดเป็นประชากร เพศหญิงร้อยละ 41.67 และ เพศชายร้อยละ 58.33 มีอายุเฉลี่ย 70.83 ± 3.92 ปี โดยมีช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 83.33 สถานะภาพส่วนใหญ่ร้อยละ 75 เป็นหม้าย หย่า/ แยกกันอยู่ ทุกคน (ร้อยละ 100) นับถือศาสนาพุทธ และทุกคน (ร้อยละ 100) ไม่ได้ทำงานหลังจากการป่วย และผู้ป่วยส่วนใหญ่เรียนหนังสือระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 684.00 ± 9.28 บาท โดยรายได้อยู่ในช่วง 0 - 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 91.67 มีเพียงร้อยละ 8.33 เท่านั้นที่มีรายได้ในช่วง 3,001 - 6,000 บาท ระยะเวลาเจ็บป่วยเฉลี่ยอยู่ที่ 7.17 ± 2.67 ปี โดยอยู่ในช่วงมากกว่า 5 ปี - 10 ปี ร้อยละ 50 มากกว่า 2 ปี - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 16.67 ส่วนสภาพร่างกายส่วนใหญ่อ่อนแรงซีกขวาร้อยละ 66.67 และพบว่ามีภาวะแทรกซ้อน ร้อยละ 83.33

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ในระยะเรื้อรัง จำแนกตามเพศ อายุเฉลี่ย สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ รายได้เฉลี่ย ความเกี่ยวข้องกับผู้ป่วย และความรับผิดชอบดูแล

	ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ:	หญิง	9	75
	ชาย	3	25
อายุ:	20 – 40 ปี	2	16.67
	41 – 60 ปี	7	58.33
	60 ปีขึ้นไป	3	25
สถานะภาพสมรส:	คู่	10	83.33
	โสด	0	0
	หม้าย หย่า / แยกกันอยู่	2	16.67
ศาสนา:	พุทธ	12	100
อาชีพ:	ไม่ได้ทำงาน	4	33.33
	ค้าขาย	1	8.33
	รับจ้าง	6	50
	แม่บ้าน	1	8.33
ระดับการศึกษา:	ไม่ได้เรียนหนังสือ	2	16.67
	ประถมศึกษา	10	83.33

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน: 0 – 3,000 บาท	7	58.33
3,001 – 6,000 บาท	4	33.33
6,001 – 9,000 บาท	1	8.33
เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย:		
สามี/ภรรยา	3	25
ลูก	5	41.67
พี่น้อง	3	25
พ่อ/แม่	0	0
อื่น ๆ	1	8.33
เช่น เพื่อนบ้าน, ลูกสะใภ้		
ความรับผิดชอบดูแล: คนเดียว	7	58.33
มีคนช่วยผลัดเปลี่ยน	5	41.67

จากตารางที่ 4 พบจำนวนผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในระยะเรื้อรังเป็นเพศหญิง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75 มีอายุเฉลี่ย 54.67 ± 5.67 ปี โดยช่วงอายุ 41 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.33 ช่วงอายุ 20 - 40 ปี ร้อยละ 16.67 และ 60 ปี ขึ้นไปร้อยละ 25 ส่วนสถานะภาพส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.33 คือสถานะภาพคู่ และทุกคน (ร้อยละ 100) นับถือศาสนาพุทธ ทำงานในอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 50 ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 33.33 ที่เหลือร้อยละ 8.33 ทำอาชีพค้าขายและแม่บ้าน และผู้ดูแลผู้ป่วยฯ ส่วนใหญ่เรียนหนังสือในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 83.33 ที่เหลือไม่ได้เรียนหนังสือ มีรายได้เฉลี่ย $2,597.00 \pm 86.15$ บาท โดยรายได้ในช่วง 0 - 3,000 บาท ร้อยละ 58.33 มีรายได้ 3,001 - 6,000 บาท ร้อยละ 33.33 และรายได้ 6,001 - 9,000 บาท ร้อยละ 8.33 ส่วนความเกี่ยวข้องกับผู้ป่วย พบว่า ร้อยละ 41.67 เป็นลูก ร้อยละ 25 เป็นสามีหรือภรรยา และเป็นพี่น้อง ที่เหลือร้อยละ 8.33 เป็นเพื่อนบ้าน และความรับผิดชอบในการดูแลพบว่า ร้อยละ 58.33 ดูแลรับผิดชอบคนเดียว ที่เหลือมีคนช่วยผลัดเปลี่ยน

ข้อมูลส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความต้องการของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลระดับความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและครอบครัว

2.1.1 ความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัวระยะแรก

ความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะแรก

ผลการสอบถามความต้องการของผู้ป่วย ๆ ทั้ง 12 ราย ในการได้รับการดูแลจากทีมเยี่ยมบ้านในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม พบว่า ผู้ป่วย ๆ จำนวน 11 ราย ต้องการการดูแลด้านจิตใจจากทีมเยี่ยมบ้านมากที่สุด รองลงมาเป็นการดูแลด้านกาย และ ด้านสังคมเป็นอันดับที่ 3 มีเพียง 1 ราย ที่ต้องการการดูแลด้านร่างกายมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านจิตใจ และ ด้านสังคมตามลำดับ

ความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะแรก

ผลการสอบถามความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยๆ ทั้ง 12 ราย ในการได้รับการดูแลจากทีมเยี่ยมบ้านในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม พบว่า ครอบครัวผู้ป่วยๆ จำนวน 6 ราย ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านให้การดูแลผู้ป่วยๆ ทางด้านร่างกายเป็นอันดับที่ 1 และด้านจิตใจเป็นอันดับที่ 2 ส่วนผู้ดูแลอีก 6 รายที่เหลือ ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านให้การดูแลผู้ป่วย ๆ ทางด้านจิตใจเป็นอันดับที่ 1 และด้านร่างกาย เป็นอันดับที่ 2 และทุกคนให้ความสำคัญกับการดูแลด้านสังคมเป็นอันดับสุดท้าย

2.1.2 ความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัวระยะเรื้อรัง

ความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเรื้อรัง

ผลการสอบถามความต้องการของผู้ป่วย ๆ ทั้ง 12 ราย ในการได้รับการดูแลจากทีมเยี่ยมบ้านในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม พบว่า ผู้ป่วย ๆ จำนวน 7 ราย ต้องการการดูแลด้านจิตใจ รองลงมาเป็นการดูแลด้านกาย และมีผู้ป่วย ๆ จำนวน 5 ราย ที่ต้องการการดูแลทางด้านกายมากที่สุด รองลงมาเป็นการดูแลด้านจิตใจ และทุกรายมีความต้องการด้านสังคมเป็นอันดับสุดท้าย

ความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเรื้อรัง

ผลการสอบถามความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยๆ ทั้ง 12 ราย ในการให้การดูแลผู้ป่วยๆ จากทีมเยี่ยมบ้านในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม พบว่า ครอบครัวผู้ป่วยๆ จำนวน 8 ราย ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านให้การดูแลผู้ป่วยๆ ด้านกายมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านจิตใจ

และมีครอบครัวผู้ป่วยฯ จำนวน 4 ราย ที่ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านดูแลผู้ป่วยฯ ทางด้านจิตใจมากที่สุด รองลงมาเป็นทางด้านกาย และทุกรายต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านดูแลผู้ป่วยฯ ด้านสังคมเป็นอันดับสุดท้าย

2.1.3 ความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จากทีมเยี่ยมบ้าน ต่อการดูแลสุขภาพตนเอง

ความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะแรก

ผลการสอบถามความต้องการของผู้ดูแลผู้ป่วยฯ ทั้ง 12 ราย ว่าต้องการได้รับการดูแลจากทีมเยี่ยมบ้านในด้านใด ได้แก่ ด้านกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม มากที่สุด พบว่า ครอบครัวผู้ป่วยฯ จำนวน 7 ราย ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านให้การดูแลพวกเขาทางด้านจิตใจมากที่สุด รองลงมาต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านดูแลด้านร่างกาย มีครอบครัวผู้ป่วยฯ จำนวน 5 รายเท่านั้นที่ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านดูแลด้านกายมากที่สุด รองลงมาต้องการให้ดูแลด้านจิตใจ และทุกรายต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านดูแลทางด้านสังคมเป็นอันดับสุดท้าย

ความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเรื้อรัง

ผลการสอบถามความต้องการของผู้ดูแลผู้ป่วยฯ ทั้ง 12 ราย ในการได้รับการดูแลจากทีมเยี่ยมบ้านในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม พบว่า ครอบครัวผู้ป่วยฯ จำนวน 10 ราย ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านให้การดูแลด้านจิตใจมากที่สุด รองลงมาต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านดูแลด้านกาย และทางด้านสังคมเป็นอันดับสุดท้าย มีครอบครัวผู้ป่วยฯ จำนวนอีก 1 รายที่ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านดูแลทางด้านกายมากที่สุด รองลงมาเป็นทางด้านจิตใจ และสังคมเป็นอันดับสุดท้าย และมีครอบครัวผู้ป่วยฯ อีก 1 รายที่ต้องการการดูแลด้านสังคมมากที่สุด รองลงมาเป็นทางด้านจิตใจ และต้องการการดูแลทางด้านกายเป็นอันดับสุดท้าย

1.2 ข้อมูลความต้องการผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและครอบครัว ระยะแรก

ตารางที่ 5 ตารางข้อมูลความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะแรก และครอบครัว

ความต้องการ	ผู้ป่วย ฯ	ครอบครัวผู้ป่วย ฯ
<p>ด้านกาย</p> <p>- ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ</p>	<p>1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยสอนการออกกำลังกายที่ถูกต้องและเหมาะสมกับร่างกายตนเองเพื่อฟื้นฟูให้กล้ามเนื้อมีกำลังมากขึ้น (n=10)</p> <p>2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยฝึกเดินหรือต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านทำการฟื้นฟูร่างกายและกล้ามเนื้อจากจนทำให้กลับมาเดินได้อีกครั้ง (n = 7)</p> <p>3. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยสอนการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) จนสามารถช่วยเหลือตนเองได้และไม่เป็นภาระแก่ ครอบครัว (n=5)</p> <p>4. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำทำทางการบริหารร่างกายเช่นแนะนำท่าทาง จำนวน ความถี่เพื่อให้สามารถบริหารร่างกายได้อย่างเหมาะสมและเพื่อให้ร่างกายกลับมาแข็งแรงอีกครั้ง (n=4)</p>	<p>1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาสอนการออกกำลังกายและการฟื้นฟูร่างกายเพื่อให้ผู้ป่วยอาการดีขึ้นจนสามารถกลับมาทำงานได้อีกครั้ง (n= 7)</p> <p>2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านสอนการออกกำลังกายที่ถูกต้องให้กับผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยอาการดีขึ้น มีร่างกายที่แข็งแรง (n=7)</p> <p>3. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาสอนการใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือ เช่น ล้อเข็น, ไม้เท้า (n=4)</p>

ความต้องการ	ผู้ป่วย ๓	ครอบครัวผู้ป่วย ๓
-ด้านการพยาบาล	<p>1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแนะนำเรื่องโรค เช่น ความรู้เรื่องโรคสาเหตุ เพื่อให้เข้าใจภาวะโรคที่เป็นได้อย่างถูกต้อง (n = 10)</p> <p>2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำเรื่องการปฏิบัติตัวเรื่องโรค เช่น การป้องกันไม่ให้เป็นซ้ำ การป้องกันภาวะแทรกซ้อน (n = 6)</p> <p>3. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำเรื่องข้อห้าม และข้อควรระวังเมื่อป่วยเป็นโรคหลอดเลือดสมองเพื่อการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องและเหมาะสม (n = 2)</p>	<p>1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยแนะนำเรื่องโรคที่ผู้ป่วยเป็นเพื่อการดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง (n=12)</p> <p>2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำเรื่องอาหารการทานอาหาร หรืออาการที่เหมาะสมกับผู้ป่วยเพื่อที่จะได้ดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม (n = 5)</p>
- ด้านยา	<p>1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำเรื่องการทานยาที่ถูกต้อง (n = 9)</p> <p>2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำเรื่องประโยชน์ของการทานยาที่ถูกต้อง และโทษของการขาดหรือไม่ทานยา (n = 6)</p> <p>3. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านนำยามาให้ที่บ้าน (n = 2)</p>	<p>1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมมาสอนประโยชน์และโทษของการทานยา และขาดยา (n = 8)</p> <p>2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาช่วยจัดยาให้ผู้ป่วย (n = 4)</p>

ความต้องการ	ผู้ป่วย ๑	ครอบครัวผู้ป่วย ๑
ด้านจิตใจ -ด้านการ ปรึกษาประคอง จิตใจ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยมา แนะนำพูดคุยเพื่อให้รู้สึกดี และอารมณ์ดี (n=12) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านนำเทปหรือ CD ชรรมะมาให้ฟังหรืออ่านเพื่อให้ คลาย เครียดและเข้าใจชีวิต หรือพาไปทำบุญ (n=9) 3. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้าน มาช่วยทำ ให้รู้สึกสบายใจ และหายเครียด (n=6)	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมา ทำให้ผู้ป่วยหายเครียด หายเหงา และหายเศร้า (n=9)
-ด้านการให้ กำลังใจ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาให้ กำลังใจเพื่อให้ตนเองมีกำลังใจในการ ดำเนินชีวิตต่อไป (n=11)	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมา ให้กำลังใจผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วย รู้สึก อุ่นใจไม่โดดเดี่ยว (n=8)
ด้านสังคม -ด้านการ ประสานงาน เพื่อนบ้าน	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาสอน เรื่องโรคและการปฏิบัติตัวให้กับเพื่อนบ้าน เพื่อให้เพื่อนบ้านช่วยมาดูแล และเตือนเมื่อ ปฏิบัติตัวผิด (n=3) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านสอน เพื่อนบ้านเรื่องการออกกำลังกาย เพื่อให้ เพื่อนบ้านช่วยจำ และสอนเวลาออกกำลังกาย ภายนอกบ้าน (n=3) 3. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วย ประสานงานเพื่อนบ้านให้หมั่นมาเยี่ยม และให้กำลังใจ (n=2)	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้าน ช่วยประสานงานให้เพื่อนบ้านช่วย มาเยี่ยมเวลาตนเองไม่อยู่บ้าน (n=3) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้าน ช่วยประสานงานให้เพื่อนบ้านช่วย จำเรื่องการออกกำลังกายจะได้ ช่วยกันสอนผู้ป่วย (n=1)

ความต้องการ	ผู้ป่วย ๗	ครอบครัวผู้ป่วย ๗
ด้านอื่น ๆ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วย ออกใบรับรองความพิการให้ที่บ้าน (n=3) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมา ดูแลเรื่องฟัน (n=3) 3. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแจก อุปกรณ์ช่วยเหลืออื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น ล้อเข็น ไม้เท้า (n=2) 4. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้าน ประสานงานให้หน่วยงาน อื่น ๆ มา ช่วยดูแลตนเอง (n=2)	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้าน ช่วยนำถุงทรายหรืออุปกรณ์ ช่วยเหลือมาให้ผู้ป่วย (n=4) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้าน มาดูแลด้านอื่น ๆ เช่น ฟัน หรือ การตรวจสุขภาพผู้ป่วยที่บ้าน (n=2)

จากตารางที่ 5 พบความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและครอบครัว ระยะแรก แบ่งเป็น ความต้องการด้านกาย โดยสามารถแบ่งรายละเอียดออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่ ด้านการพยาบาล ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้านยา ความต้องการด้านจิตใจ แบ่งเป็น ด้านการประคับประคองจิตใจ และการให้กำลังใจ ความต้องการด้านสังคมแบ่งได้เป็น ด้านการประสานงานเพื่อนบ้าน และด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 6 ตารางข้อมูลความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยฯ ระยะแรก ในการได้รับการดูแลจากทีมเยี่ยมบ้าน

ความต้องการ	ความต้องการของครอบครัว(ผู้ดูแล) ผู้ป่วยฯ
<p>ด้านกาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำเรื่องการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง เช่น การออกกำลังกายที่เหมาะสม (n=7) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแนะนำวิธีการบริหารร่างกายที่ทำให้ร่างกายแข็งแรงและปลอดภัย (n= 4)
<ul style="list-style-type: none"> - ด้านการพยาบาล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาช่วยแนะนำเรื่องโรคและการปฏิบัติตัว เพื่อป้องกันไม่ให้ตนเองป่วยเป็นโรคเหมือนกับผู้ป่วย (n=4) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำว่าโรคหลอดเลือดสมอง สามารถติดต่อทางพันธุกรรมหรือไม่ และต้องปฏิบัติอย่างไรเพื่อไม่ให้ป่วยเป็นโรคนี้ (n=3) 3. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาตรวจร่างกายเบื้องต้น เช่น วัดความดัน โลหิต ให้กับตนเองเหมือนมาดูแลผู้ป่วย (n=3)
<ul style="list-style-type: none"> - ด้านยา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแนะนำเรื่องการทานยาให้ตนเอง เนื่องจากตนเอง ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง (n=3)

ความต้องการ	ความต้องการของครอบครัว(ผู้ดูแล) ผู้ป่วยฯ
ด้านจิตใจ - ด้านการประคับประคองจิตใจ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาช่วยลดความเครียด และมาทำให้ผ่อนคลายเพื่อให้จิตใจสดชื่นขึ้น เช่น การมาพูดคุย การเอาเทปหรือ CD ธรรมะมาให้ (n=11)
- ด้านการให้กำลังใจ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาช่วยให้กำลังใจ เพื่อให้ตนเองสามารถต่อสู้กับสิ่งที่เผชิญได้ (n=9)
ด้านสังคม - ด้านการประสานงานเพื่อนบ้าน	1. ต้องการ ให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยประสานงานให้กับเพื่อนบ้านหรือ อสม. ในการมาช่วยตนเองดูแลผู้ป่วย (n=4)
ด้านอื่น ๆ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านหางานเสริมที่สามารถดูแลผู้ป่วยได้ ในขณะเดียวกันก็สามารถหาเงินได้ด้วย (n=3) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านให้การช่วยเหลือเรื่องเงิน (n=2)

จากตารางที่ 6 พบความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ระยะแรก แบ่งเป็น ความต้องการด้านกาย โดยสามารถแบ่งรายละเอียดออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านการพยาบาล ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้านยา ความต้องการด้านจิตใจ แบ่งเป็น ด้านการประคับประคองจิตใจ ด้านการให้กำลังใจ ความต้องการด้านสังคมแบ่งได้เป็น ด้านการประสานงานเพื่อนบ้าน และด้านอื่น ๆ

1.3 ข้อมูลความต้องการผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและครอบครัว ระยะเรื้อรัง

ตารางที่ 7 ตารางข้อมูลความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเรื้อรัง และครอบครัว

ความต้องการ	ผู้ป่วย ฯ	ครอบครัวผู้ป่วย ฯ
<p>ด้านกาย</p> <p>- ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ</p>	<p>1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแนะนำการบริหารร่างกายเพื่อไม่ให้ข้อติดมากขึ้น ไม่มีภาวะแทรกซ้อน (n= 8)</p> <p>2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแนะนำการออกกำลังกายเพื่อให้ตนเองสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุดเพื่อไม่เป็นภาระต่อครอบครัว (n=5)</p> <p>3. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาช่วยแนะนำการบริหารร่างกายเพื่อให้แขนขาไม่กำลังมากขึ้น เช่นทำงานได้ดีขึ้น เดินได้ดีขึ้น (n= 3)</p>	<p>1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาสอนเรื่องการออกกำลังกายหรือการบริหารร่างกายเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) ได้ดีขึ้น (n= 5)</p> <p>2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาสอนการบริหารไม่ให้ผู้ป่วยเกิดภาวะแทรกซ้อนมากขึ้นเช่น ข้อติดมากขึ้น (n=3)</p>
<p>- ด้านการพยาบาล</p>	<p>1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแนะนำเรื่องโรคและการปฏิบัติตัวเพื่อไม่ให้มีอาการอ่อนแรงมากขึ้น (n= 6)</p> <p>2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแนะนำเรื่องการทำงานอาหารที่ถูกต้องเหมาะสมกับโรค (n= 3)</p>	<p>1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาสอนการทำแผลเบื้องต้นให้ผู้ป่วย ในกรณีที่ผู้ป่วยฯ เป็นแผล (n=2)</p>

ความต้องการ	ผู้ป่วย ๆ	ครอบครัวผู้ป่วย ๆ
- ด้านยา	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านสอนเรื่องการทานยาที่ถูกต้อง (n=2) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านนำยามาให้ที่บ้าน (n=1)	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาช่วยจัดยาให้กับผู้ป่วย (n=2)
ด้านจิตใจ - ด้านการ ประคับประคอง จิตใจ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านทำความเข้าใจพูดคุยเพื่อช่วยลดความเครียดให้กับตนเอง (n=12) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยรับฟังปัญหาของตนเอง (n=7)	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาช่วยพูดคุยเพื่อให้ผู้ป่วยหายเศร้าและหายเครียด (n=8)
- ด้านการให้ กำลังใจ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาให้กำลังใจ (n=12)	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาให้กำลังใจผู้ป่วยเพื่อให้ต่อสู้กับโรคที่เป็นได้ (n=7)
ด้านสังคม - ด้านการ ประสานงาน เพื่อนบ้าน	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยประสานงานให้เพื่อนบ้านมาช่วยดูแลและช่วยพาส่งโรงพยาบาลหากมีความจำเป็นและกรณีญาติไม่อยู่ (n=6) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยอธิบายลักษณะโรคที่เป็นวิธีการดูแลและปฏิบัติตัวให้เพื่อนบ้านเพื่อให้เพื่อนบ้านช่วยดูแล (n=3)	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยประสานงานเพื่อนบ้านในการมาดูแลผู้ป่วย (n=4)

ความต้องการ	ผู้ป่วย ๗	ครอบครัวผู้ป่วย ๗
ด้านอื่น ๆ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาดูแลเรื่องอื่น ๆ บ้าง เช่นดูแลเรื่อง ฟัน เรื่องเงิน หรือการหารายได้เสริม (n=4)	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านนำอุปกรณ์ บริหารร่างกายมาให้ผู้ป่วยเพราะต้องการให้ผู้ป่วยอาการดีขึ้น (n=5)

จากตารางที่ 7 พบความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและครอบครัว ระยะเรื้อรัง แบ่งเป็น ความต้องการด้านกาย โดยสามารถแบ่งรายละเอียดออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านการพยาบาล ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้านยา ความต้องการด้านจิตใจ แบ่งเป็น ด้านการประคับประคองจิตใจ ด้านการให้กำลังใจ ความต้องการด้านสังคมแบ่งได้เป็น ด้านการประสานงานเพื่อนบ้าน และ ความต้องการด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 8 ตารางข้อมูลความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยฯ ระยะเรื้อรัง ต่อทีมเยี่ยมบ้าน

ความต้องการ	ความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยฯ
ด้านกาย - ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแนะนำความรู้ เรื่องการป้องกันตนเองจากโรคหลอดเลือดสมอง ด้านการบริหารร่างกาย การออกกำลังกายที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการป่วย (n=7)
- ด้านการพยาบาล	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแนะนำความรู้ เรื่องโรคและการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรค (n=5) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาดูแลอธิบายโรคที่ตนเองเจ็บป่วยด้วย เช่นครอบครัวผู้ป่วยบางราย เป็นเบาหวาน (n=3)
- ด้านยา	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาแนะนำเรื่องการทานยา ให้ตนเองด้วย เนื่องจากตนเองก็ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงเหมือนกัน (n=3)
ด้านจิตใจ - ด้านการประคับประคองจิตใจ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมมาเยี่ยม เพื่อให้ตนเองรู้สึกอุ่นใจ เหมือนมีคนเข้าใจ (n=6) 2. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้าน ให้นำหนังสือธรรมะ หรือ CD ธรรมะ (n=6)
- ด้านการให้กำลังใจ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาให้กำลังใจเพื่อให้สามารถต่อสู้กับปัญหาได้ (n=10)

ความต้องการ	ความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยฯ
ด้านสังคม - ด้านการประสานงานเพื่อนบ้าน	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านช่วยประสานงานให้เพื่อนบ้าน มาดูแลช่วยเหลือตนเองในการดูแลผู้ป่วยบ้าง เช่นบางครั้งตนเองไม่อยู่บ้าน (n=7)
ด้านอื่น ๆ	1. ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านหารายได้เสริมหรืออาชีพเสริมที่สามารถดูแลผู้ป่วยร่วมกับทำงานได้เอง (n=3)

จากตารางที่ 8 พบความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ระยะเรื้อรัง แบ่งเป็น ความต้องการด้านกาย โดยสามารถแบ่งรายละเอียดออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านการพยาบาล ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้านยา ความต้องการด้านจิตใจ แบ่งเป็น ด้านการประคับประคองจิตใจ ด้านการให้กำลังใจ ความต้องการด้านสังคมแบ่งได้เป็น ด้านการประสานงานเพื่อนบ้าน และด้านอื่น ๆ

การอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัวในการดูแลด้านกาย จิต สังคม จากทีมเยี่ยมบ้าน โรงพยาบาลแม่ข่าย โดยแบ่งกลุ่มอาสาสมัครเป็นผู้ป่วยที่อยู่ในระยะแรก (ตั้งแต่เริ่มป่วยจนถึง 2 ปี) และครอบครัว และผู้ป่วยที่อยู่ในระยะเรื้อรัง (มากกว่า 2 ปี เป็นต้นไป) และครอบครัว

1. ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยฯ ทั้งระยะแรกและระยะเรื้อรังอยู่ในวัยสูงอายุ โดยผู้ป่วยฯ ระยะแรกมีอายุเฉลี่ย 61.91 ± 5.11 ปี และผู้ป่วยฯ ระยะเรื้อรังมีอายุเฉลี่ย 70.83 ± 3.92 ปี สอดคล้องกับสถิติอุบัติการณ์การเกิดโรคหลอดเลือดสมองที่พบมากในวัยสูงอายุ⁽⁷⁾ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ป่วยฯ ทั้งในระยะแรกและระยะเรื้อรังพบว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มผู้สูงอายุโดยทั่วไปในเขตอำเภอแม่ข่าย คือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 94.65⁽¹²⁾ และมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน มักไม่ได้ทำงานมีลูกหลานช่วยเหลือยงดูแล และได้รับเบี้ยผู้สูงอายุหรือเบี้ยผู้พิการจากรัฐบาล ผู้ป่วยฯ ระยะเรื้อรังมีภาวะแทรกซ้อนถึง 10 ราย ในขณะที่ผู้ป่วยฯ ระยะแรกพบผู้ที่มีภาวะแทรกซ้อน จำนวน 1 ราย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการเกิด

ภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง⁽³⁾ ที่พบว่าผู้ที่เจ็บป่วยเป็นระยะเวลาานานจะมีอุบัติการณ์การเกิดภาวะแทรกซ้อนสูงขึ้น ในศึกษานี้ผู้ป่วยฯ ระยะเรื้อรังมีระยะเวลาการเกิดโรคหลอดเลือดสมองเฉลี่ย 7.17 ± 2.67 ปี สำหรับการประกอบอาชีพพบว่าทั้งผู้ป่วยฯระยะแรก (11 ราย) และผู้ป่วยฯระยะเรื้อรัง (ทั้ง 12 ราย) ไม่ได้ประกอบอาชีพทั้งนี้เนื่องจากสภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย ประกอบกับเป็นผู้สูงอายุจึงไม่ได้ทำงานอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามมีผู้ป่วยระยะแรก 1 รายที่ยังประกอบอาชีพเนื่องจากผู้ป่วยฯ อายุไม่มาก และระดับความรุนแรงของความเจ็บป่วยน้อย

2. ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

การศึกษาในครั้งนี้พบว่า สมาชิกในครอบครัวที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลผู้ป่วยฯ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงาน และมีอายุเฉลี่ยดังนี้ ครอบครัวผู้ป่วยฯ ระยะแรก 49.83 ± 9.43 ปี และครอบครัวผู้ป่วยฯ ระยะเรื้อรังมีอายุเฉลี่ย 54.67 ± 5.67 ปี มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของประชากรอำเภอแม่สาย (รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวผู้ป่วยฯ ระยะแรก $3,565 \pm 46.28$ บาท และครอบครัวผู้ป่วยฯ ระยะเรื้อรัง คือ $2,597 \pm 86.15$ บาท) โดยประชากรอำเภอแม่สายมีรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละ 4,699 บาท⁽¹²⁾ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครอบครัวผู้ป่วยฯ ต้องแบ่งเวลาในการดูแลผู้ป่วยจึงทำให้ทำงานได้ไม่เต็มที่ (16 ราย) และผู้ดูแลฯ จำนวนถึง 8 ราย ไม่ได้ทำงานแบ่งเป็นครอบครัวผู้ป่วยฯ ระยะแรกและระยะเรื้อรังจำนวนอย่างละ 4 ราย การที่ผู้ดูแลต้องแบ่งเวลาไปทำงานอาจทำให้ไม่สามารถดูแลผู้ป่วยฯ ได้เต็มที่ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พบว่า ผู้ป่วยระยะเรื้อรังมีภาวะแทรกซ้อน คือข้อติดถึง 10 รายจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งสิ้น 12 ราย และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครอบครัวผู้ป่วยฯ จำนวน 8 รายเกี่ยวข้องเป็นสามี/ภรรยาจำนวน 7 ราย และเกี่ยวข้องเป็นลูกชาย อีก 1 ราย ซึ่งจากอายุโดยรวมของผู้ดูแลที่เกี่ยวข้องเป็นสามีและภรรยาพบว่าทุกราย อยู่ในวัยสูงอายุ อาจส่งผลให้ไม่สามารถดูแลผู้ป่วยฯ ได้อย่างเต็มที่ โดยผู้ดูแลที่มีความเกี่ยวข้องเป็นลูกชาย พบว่าผู้ป่วยฯ ไม่มีภาวะแทรกซ้อน และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี อาจเนื่องมาจากสามารถดูแลผู้ป่วยฯ ได้ครบถ้วน ตามคำแนะนำของทีมเยี่ยมบ้าน ดังนั้นอายุของผู้ดูแลผู้ป่วยฯ อาจเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยฯ ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าหากทีมเยี่ยมบ้านพบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยฯ มีอายุมาก อาจต้องทบทวนและเพิ่มวิธีการสอนหรือการดูแลผู้ป่วยฯ ให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วยต่อไป

3. ความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัว ในการดูแลด้านกาย จิต สังคม จากทีมเยี่ยมบ้านโรงพยาบาลแม่ข่าย

การศึกษาในครั้งนี้พบว่าผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะแรก มีความต้องการด้านจิตใจมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากมีความเป็นไปได้ว่าผู้ป่วยที่เริ่มป่วยด้วยโรคหลอดเลือดสมอง จะรู้สึกไม่มั่นคงในชีวิต สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ป่วยเกิดความ คับข้องใจและแสดงออก ด้านอารมณ์หรือพฤติกรรม อันได้แก่ ภาวะอารมณ์เครียด กระสับกระส่าย วุ่นวาย ก้าวร้าว ไม่เป็นมิตร ⁽⁴⁾ ดังนั้นส่งผลให้ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะแรก ต้องการการดูแลด้านจิตใจมากที่สุด ซึ่งจากผลการสัมภาษณ์พบว่าผู้ป่วยฯ ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำพูดคุยเพื่อให้ตนเองรู้สึกอารมณ์ดี ถึง 12 ราย ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาให้กำลังใจ ในการดำเนินชีวิตถึง 11 ราย ต้องการการปรับระดับประคองจิตใจด้วยเพลงหรือหนังสือธรรมะถึง 9 ราย และต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านมาช่วยให้พวกเขาารู้สึกสบายใจ และหายเครียด 6 ราย ซึ่งจากการสัมภาษณ์ดังกล่าว อาจอนุมานได้ว่าผู้ป่วยฯ ส่วนใหญ่อยู่ในภาวะสับสนด้านอารมณ์ เนื่องจากความต้องการเพื่อให้ตนเองรู้สึกอารมณ์ดีนั้น อนุมานว่าผู้ป่วยอยู่ในภาวะอารมณ์ปกติจึงมีความต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านทำให้รู้สึกอารมณ์ดี แต่บางสภาวะผู้ป่วยต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านให้กำลังใจและช่วยทำให้หายเครียด ซึ่งผู้ป่วยอาจอยู่ในอารมณ์ที่เครียดหรือเศร้า จากการสัมภาษณ์ดังกล่าวทำให้ อนุมานว่าผู้ป่วยระยะแรกส่วนใหญ่ อยู่ในภาวะสับสนในอารมณ์ และยังรับสภาพที่ตนเองป่วยไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สเตอร์แมนและคณะ⁽²³⁾ ที่พบว่าผู้ป่วย ที่เริ่มป่วยด้วยโรคหลอดเลือดสมองนั้นจะเกิดความรู้สึกกลัว ไม่มั่นใจ สับสน ไม่กล้าตัดสินใจส่งผลให้ผู้ป่วยฯ ต้องการการดูแลด้านจิตใจมากที่สุดดังนั้นผู้ดูแลต้องเอาใจใส่ผู้ป่วยเป็นพิเศษ และจากการศึกษาความต้องการด้านกายนั้น พบว่า ผู้ป่วยฯ มีความต้องการด้านกายเป็นอันดับที่ 2 ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ป่วยฯ ระยะแรกต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำความรู้เรื่อง โรค และสาเหตุเพื่อให้เข้าใจภาวะโรคทั้ง 12 ราย ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าผู้ป่วยฯ ในระยะแรกที่ป่วยนั้น ยังไม่มีความเข้าใจในโรคที่เป็นทำให้เกิดภาวะเครียด ทำให้อายกทราบบาเหตุ การปฏิบัติตัว หลังจากป่วยเพื่อให้ตนเองไม่ป่วยมากขึ้น และระมัดระวังตนเองได้มากขึ้น ส่วนความต้องการด้านกายนั้นยังเป็นประเด็นรองลงมา อาจเนื่องจากผู้ป่วยฯ ยังอยู่ในภาวะที่ยังรับสภาพตนเองไม่ได้ และยังไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับโรคที่เป็นจึงทำให้ผู้ป่วยฯ ยังไม่ทราบว่าต้องการด้านกายอย่างไร ส่วนท้ายสุดความต้องการด้านสังคม จึงเป็นความต้องการด้านสุดท้ายที่ผู้ป่วยฯ ต้องการเนื่องจากสังคมอำเภอแม่ข่ายเป็นสังคมชนบท ส่งผลให้ผู้ป่วยฯ และเพื่อนบ้านมีความเกี่ยวข้องและผูกพันกันเชิงเครือญาติมาก ดังนั้นเมื่อมีผู้ป่วยฯ เกิดภาวะเจ็บป่วยขึ้นจากการสัมภาษณ์พบว่าเพื่อนบ้าน และญาติต่างมาเยี่ยมเยียนและมาให้กำลังใจผู้ป่วยฯ ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้ป่วยทุกราย(12 ราย) ต่างให้สัมภาษณ์ไปในทางเดียวกันว่า ขณะที่เจ็บป่วยมีญาติและเพื่อนบ้านมาเยี่ยมเยียนอยู่ตลอดเวลาซึ่งเป็นหลักฐานเชิง

ประจักษ์ว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีความต้องการด้านสังคมอันดับสุดท้ายจากเหตุผลข้างต้น และ ผู้ป่วยได้รับความช่วยเหลือด้านสังคมอยู่แล้ว ดังนั้นความต้องการด้านสังคมจึงเป็นความต้องการอันดับสุดท้ายที่ผู้ป่วยฯ ระยะเวลาแรกต้องการนั่นเอง

ส่วนความต้องการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเรื้อรัง จากทีมเยี่ยมบ้าน พบว่า ผู้ป่วยฯ ต้องการการดูแลด้านจิตใจมากที่สุดทั้งนี้สามารถวิเคราะห์สาเหตุได้จาก ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเรื้อรัง ต้องเผชิญความเจ็บป่วยด้วยโรคหลอดเลือดสมองเป็นระยะเวลาานาน ทำให้ผู้ป่วยรู้สึกท้อแท้หมดหวัง⁽⁴⁾ และผู้ป่วยฯ ในระยะเรื้อรัง มีการฟื้นฟูสมรรถภาพจนเต็มที่แล้ว จึงอาจเป็นกลุ่มที่มีการฟื้นฟู และช่วยเหลือตนเองได้ตามสมควร ส่วนความบกพร่องของร่างกายที่หลงเหลืออยู่ ผู้ป่วยอาจปรับสภาพให้ยอมรับและดำเนินชีวิตประจำวัน ได้แล้ว จึงไม่ได้ต้องการด้านกายมากนอกจากต้องการการป้องกันภาวะแทรกซ้อน อีกประเด็นหนึ่งสามารถวิเคราะห์สาเหตุดังกล่าว ร่วมกับการทำงานของทีมเยี่ยมบ้านคือ ในกระบวนการเยี่ยมบ้านที่ผ่าน มา ทีมเยี่ยมบ้านมีกระบวนการดูแลผู้ป่วยฯ ครอบคลุมการดูแลด้านกาย ไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพบำบัด การพยาบาล แนะนำเรื่องยา ซึ่งบางครั้งทีมเยี่ยมบ้านอาจละเลยประเด็นเรื่องการดูแลด้านจิตใจผู้ป่วย และบุคลากรบางคนอาจไม่มีความรู้ ทักษะในการดูแลด้านจิตใจผู้ป่วยฯ ผลการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าควรมีการปรับการดำเนินงาน โดยนำประเด็น การดูแลส่งเสริมสุขภาพทางด้านจิตใจเข้ามาในกระบวนการเยี่ยมบ้าน ร่วมกับการดูแลทางด้านร่างกาย รวมถึงการเพิ่มศักยภาพของบุคลากร เช่น การส่งบุคลากรในทีมเข้าอบรมเรื่องการให้คำปรึกษา หรือการประเมินด้านจิตใจแก่ผู้ป่วยที่อยู่ในการดูแลของทีมเยี่ยมบ้าน เป็นต้น ส่วนความต้องการด้านสังคมพบว่าผู้ป่วยฯ ระยะเวลาเรื้อรัง มีความต้องการด้านนี้เป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเนื่องจากบริบทของอำเภอแม่เมาะ เป็นสังคมชนบทความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านเป็นไปด้วยความเหนียวแน่น ทำให้ผู้ป่วยฯ ไม่รู้สึกขาด แต่มีผู้ป่วยฯ จำนวน 6 ราย ที่ยังต้องการให้เพื่อนบ้านช่วยมาดูแล เช่นพาไปส่งโรงพยาบาลในเวลาที่ครอบครัวหรือญาติไม่อยู่ และมีผู้ป่วยฯ 3 ราย ที่ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านอธิบายลักษณะโรคและการดูแลการปฏิบัติตัว ให้เพื่อนบ้านเข้าใจเพื่อช่วยดูแลผู้ป่วยในอันดับต่อไป ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ทำให้สามารถนำข้อมูล ข้างต้น ไปปรับใช้ในกระบวนการเยี่ยมบ้านคือ ทางทีมเยี่ยมบ้านต้องให้ความใส่ใจและมีความจำเป็นที่ทีมเยี่ยมบ้านต้องให้ข้อมูลเรื่อง โรคการปฏิบัติตัว และการบริหารร่างกายแก่เพื่อนบ้าน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่ผู้ป่วยฯ เพราะบางครั้งผู้ป่วยบางรายมีเวลาอยู่กับเพื่อนบ้าน มากกว่าอยู่กับคนในครอบครัว โดยข้อมูลดังกล่าวได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ป่วยฯ และครอบครัวผู้ป่วยฯ ว่าส่วนใหญ่แล้วผู้ป่วยมักจะมีเวลาอยู่กับเพื่อนบ้านมากกว่าในช่วงกลางวัน เนื่องจากครอบครัว ต้องออกไปทำงานนั่นเอง ดังนั้นการให้ข้อมูลดังกล่าวกับเพื่อนบ้านจึงน่าจะเป็นประโยชน์มากในการดูแลผู้ป่วยฯ

ความต้องการการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ของครอบครัวผู้ป่วยฯ ระยะแรกพบว่าแตกต่างจากความต้องการของผู้ป่วยฯ กล่าวคือครอบครัวผู้ป่วยฯ ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านดูแลผู้ป่วยฯ ทั้งด้านร่างกาย และด้านจิตใจ โดยให้ความสำคัญของทั้งสองด้านเท่าๆ กัน ในขณะที่ผู้ป่วยฯ ต้องการ การดูแลด้านจิตใจมากกว่าด้านกาย และพบว่าครอบครัวผู้ป่วยฯ ระยะเรื้อรังต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านดูแลผู้ป่วยด้านกายมากกว่าด้านจิตใจ ในขณะที่ผู้ป่วยฯ ที่อยู่ในระยะเรื้อรังต้องการ การดูแลด้านจิตใจ จากทีมเยี่ยมบ้านมากกว่า ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาใช้พัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยของทีมนิยมบ้าน ทั้งนี้ที่ผ่านมามีทีมเยี่ยมบ้านไม่เคยทราบถึงความต้องการของครอบครัวผู้ป่วย ทำให้เป้าหมายที่ทีมเยี่ยมบ้านใช้ในการประเมินและให้ผู้ป่วยนั้น เป็นเพียงความต้องการที่ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้ป่วยฯ หรือครอบครัวผู้ป่วยฯ หรือบางครั้งเป็นข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จากทีมนิยมบ้านเอง ทีมนิยมบ้านควรต้องสอบถามความต้องการทั้งของผู้ป่วยฯ และทั้งของครอบครัวผู้ป่วยฯ รวมถึงต้องทำความเข้าใจและกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้เป้าหมายการรักษาระหว่างผู้ป่วยฯ และครอบครัวฯ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเพื่อให้ทั้งผู้ป่วย และครอบครัวมีความเข้าใจเป็นไปในทางเดียวกัน

จากการศึกษาพบว่าความต้องการด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากความต้องการด้านกาย จิต และสังคมพบว่าผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และครอบครัวมีความต้องการการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ โดยส่วนใหญ่ต้องการเงินช่วยเหลือ ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านหาอาชีพเสริมที่สามารถสร้างรายได้พร้อม ๆ กับการดูแลผู้ป่วย และต้องการอุปกรณ์ เช่น ล้อเข็น ไม้เท้า ถุง น้ำหนัก เพื่อฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยฯ เป็นต้น

4. ความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในการดูแลด้านกาย จิต สังคม จากทีมนิยมบ้านโรงพยาบาลเมอเอาย

การศึกษาในครั้งนี้ มีการสัมภาษณ์ความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจากทีมนิยมบ้านด้วย การดำเนินงานที่ผ่านมามีทีมเยี่ยมบ้านได้เน้นรูปแบบการดูแลสุขภาพของผู้ป่วยเป็นสำคัญ ซึ่งบางครั้งละเลยการดูแลสุขภาพของครอบครัวผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งการศึกษานี้ถือว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการทำงานของทีมนิยมบ้าน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าครอบครัวผู้ป่วยฯ ทั้งในระยะแรก และระยะเรื้อรัง ต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านดูแลสุขภาพด้านจิตและด้านกาย โดยต้องการการประคับประคองจิตใจ ให้ทีมนิยมบ้านช่วยลดความเครียด ให้กำลังใจในการต่อสู้กับปัญหาหรือภาระ ส่วนความต้องการด้านกายนั้นพบว่าครอบครัวผู้ป่วยต้องการให้ทีมเยี่ยมบ้านแนะนำวิธีการบริหารร่างกาย การออกกำลังกายเพื่อป้องกันการเจ็บป่วย หรือการต้องการทราบความรู้เรื่องโรค การปฏิบัติตัว เรื่องยาเกี่ยวกับโรคที่ตนเองป่วย

เป็นต้น ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ ถึงความต้องการได้รับดูแลจากทีมเยี่ยมบ้าน
ของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วย ดังนั้นทีมเยี่ยมบ้านควรมีการปรับระบบการเยี่ยมผู้ป่วย โดยการดูแล
ผู้ป่วยๆ ร่วมกับการดูแลครอบครัวผู้ป่วยๆ ร่วมกัน เพราะหากครอบครัวผู้ป่วยๆ มีสุขภาพกายและ
ใจที่ดี ก็สามารถมีกำลังกาย กำลังใจในการดูแลผู้ป่วยๆ ให้ดี และผลสุดท้ายคือการมีสุขภาพที่ดีทั้ง
ของผู้ป่วยๆ และครอบครัวผู้ป่วยๆ เอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved